

Leto XVIII.

Štev. 29

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina polletno 20 Din,
četrtletno 10 Din
Izhaja vsake sobote

Gorenjec

Dopise sprejema uredništvo do torka zvečer. Rokopisi se ne vračajo. -- Nefrankirane pisma se ne sprejemajo.
Za odgovor priložite znambo
Govorilno ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure popoldne.

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Vzroki življenjske krize

Vzroki življenjske krize, v kateri se nahajajo posamezniki in celi narodi, so zelo mnogoteri. Takoj pa moramo odločno povdariti, da ti vzroki niso samo gospodarskega in socialnega značaja, marveč vsaj v toliki, če ne še v večji meri, verskega, moralnega in duhovnega značaja. Pred kratkim so časopisi poročali, da je v Bosni silen procent sifilitično bolnih ljudi. Mislimo, da ne bo noben gospodarski in socialni strokovnjak, pa naj bo še tako prebrisan in iznajdljiv, mogel tej veliki narodni nesreči iskati vzroka zgolj v gospodarstvu in socialnem položaju naroda. Vsakemu otroku je jasno, da so vzroki te velike narodne nesreče popolnoma nekje drugje, kakor pa v gospodarstvu, pa naj se ta trditve spodbija z največjim znanstvenim dokazovanjem.

Navedimo nekatere vzroke življenjske krize, v kateri se nahajajo posamezniki in tudi celi narodi.

Prvi vzrok velike življenjske krize in propadanja je brezbožnost vsega javnega življenja. Brezbožstvo je zavzelo žal tako silen razmah, da uničujoče deluje in vpliva na človeško družbo. Danes brezbožstvo ne nastopa več majhno in negodno, marveč nastopa organizirano, kakor kakšna močna armada. Brezbožstvo je danes organizirano sovraštvo proti Bogu in kar je z Bogom v zvezi. Armada brezbožnikov šteje stotisoče in milijone in se neprestano zaletava v Boga in hoče zbrisati sleherno sled o Bogu iz sveta. Revolucija brezbožnikov se širi med vsemi sloji posameznih narodov, posebno pa med delavskim slojem. Drvi in drvi naprej kakor silni orkan in uničuje vse, kar je dosedaj bilo dobro, lepo, pošteno in plemenito. Vseposvobod razširja samo sovraštvo. Velika je torej armada javnih in napadajočih brezbožnikov. Še večja je pa armada onih ljudi, ki se javno in formalno še ne postavljajo v brezbožniške vrste, pač pa so dejansko že pravi brezbožniki, ki so v srcu že davno odpadli od Boga in se proti Njemu bojujejo le na tihem in na skrivnem, da se ne izdajo ljudem. Nekdaj so bili narodi in vse njihovo življenje tesno navezani na Boga, na božje resnice in zapovedi. A dandanes se pa posamezniki in celi narodi odtujujejo Bogu in gredo v objem mrkega in brezčutnega materializma. Prirčno razmerje med Bogom in posamezniki ter narodi se vedno bolj in bolj ruši in izginja. Življenje ljudi in tudi celih narodov nima več v sebi božjega in večnostnega pečata, Bog in človek, nebo in zemlja gresta vedno bolj vsak sebi. Jakobovo lestvo, ki je tako lepo spajala zemljo z nebom, so narodi odstranili in tako raztrgali zvezo med Bogom in človekom. Življenje narodov in posameznikov se izoblikuje brez Boga in božje zamisli. Zato postaja svet brezmiseln, nezadovoljen, sam sebi sovražen in neprijazen. Svet brez Boga je pust in mrtev, je kakor pokrajina brez solnca, svetlobe in gorkote. Človek v takem ozračju vzgojen sploh ne ve, čemu živi, dela, gara, trpi in umira.

Odpad od Boga ima za logično posledico odpad od Kristusa. Brezbožstvo prinaša s seboj razkristjanjenje človeške

družbe. Brez vere v troedinega Boga ni mogoče imeti razumevanja za osebo in delo Kristusovo. Dolgo časa je veljalo za moderno, če je posameznik dvomil o božanstvu Kristusovem. Včasih so dvomili o Kristusovem božanstvu, so ga smatrali za velikega, idealnega človeka, za genialnega verskega ustanovitelja, a danes so pa vrgli tudi to krinko proč in ponižali Kristusa v zgolj človeka. Nekateri celo tajijo, da bi Kristus sploh bil zgodovinska osebnost. Čim bolj brezbožstvo ponižuje Kristusovo osebo, tem bolj prija to posamezniku in ljudskim masam. Socializem in komunizem ne sprejemata Kristusa, ker se odrešenje ni moglo in še danes ne more, tako namreč učijo, izvršiti po eni osebi. Odrešenje se more izvršiti le po celokupni človeški družbi, to je s pomočjo organiziranega proletariata. Po njih naziranju ni treba odrešenja od zadolženja in greha, marveč je potrebno edino le odrešenje izpod kapitalističnega gospodarstva in kapitalizma sploh.

Našeta dva vzroka sta brezdvomno poglavitna vzroka težkih življenjskih kriz kakor v življenju posameznikov, tako tudi v življenju občestva, v življenju narodov in držav. Prihodnjič bomo pa navedli še nekatere vzroke, ki pa imajo končno svoj izvor v dosedaj naštetih vzrokih.

Zakaj pada izvoz naših kmetijskih pridelkov?

Časopisje, ki je v službi naših kmetov, bodisi trgovskega, industrijskega ali političnega značaja, razlaga skozi leta in leta, da pada izvoz naših kmetijskih pridelkov radi tega, ker so se države uvoznice glede količine živil osamosvojile in da naši kmetijski pridelki ne odgovarjajo zahtevam inozemskega trga. Zlepa tudi ne pozabijo ugotavljati, da je v zvezi s takim izvozom slabo organiziran kredit pri Narodni banki, da kmet ne nudi jamstva za standard blago, da so velike težave z izvoznimi carinami v drugih državah, slabo urejena plačila inozemstva, nam primanjkuje primernih in potrebnih transportnih sredstev, konkurenca drugih agrarnih držav, da je pri nas za izvoznice kratkomalo prav vse zanič.

Nikdar pa v takih kartelskih listih ne čitamo, da bi bilo lahko drugače. Ne boste zapazili jasnega članka, kako se kmetu pomaga v drugih državah in kako režimi drugih držav, ki se zavedajo, da so predstavniki ne kartelov ali vsaj ne samo kartelov, ampak države, t. j. celega naroda ali narodov. Ne boste čitali, da vlada takih držav vpraša za nasvete narod, da ga vzgaja, organizira tako, da je organizacija res v prid naroda. Pač pa boste čitali, da je ta ali ona država dvignila zaščitno carino, uvedla kontrolo radi zdravja pridelkov itd.

Res je, da je mnogo držav uredilo gospodarstvo po določenem načrtu. Res je, da države branijo s carinskimi zidovi svojega državljana, pridelovalca živil in

raznih surovin. Res je pa tudi, da carinski plot ni bil zgrajen kar čez noč, ampak postopoma. Čez noč tega niso storili, ker bi bil preveč prizadet odjemalec, saj bi cene pridelkov zaradi zmanjšane uvoza naglo poskočile. Carine so se pa res zviševale, ali to tako, da ni bil odjemalec prizadet in je vendar tudi kmetijstvo napredovalo. Da pa je bilo to mogoče, so vlade storile vse za pouk kmeta, organizacijo pridelkov, stanovsko organizacijo, organizacijo vnovčevanja itd. Gospodarska državna zaokroženost se je izvajala tedaj tako, da ni bil v večji meri prizadet ne kmet, ne delavec, ne industrija in meščanski sloji. Obstoj tedaj način, ki ne obsega le vidike za določanje carin in trgovskih pogodb, ampak je načrt le osnova v te namene. Ta osnova pa je živo povezana z ureditvijo pridelovanja v državi sami. Če ni ta podlaga dobra, padajo carinske, tarifne postavke in tudi splošna državna politika ni zaletel, ki bi se zaljubil v kako nacijo zgolj radi simpatij. Resnica pa je tudi v tem, da se države vedno bolj gospodarsko osamosvojujejo. To pa je mogoče le tedaj, če države pridelovalce izobražuje, organizira in skrbi za njihov gospodarski in kulturni napredek.

Gospodarska osamosvojitev sloni tako na kmetu samem. Da pa je taka državna politika možna, čeprav so v državah močni karteli, gre zasluga kmetom samim. Saj so dobro organizirani v raznih kmečkih zvezah, strokovnih organizacijah, zbornicah. Zato pa imajo enak, če ne večji vpliv na državno politiko, kot pa karteli. Zato je nemogoče, da bi karteli zavladali nad kmečkim denarjem, kmeta zadolževali, mu obesili na vrat moratorije, razpuščali mu kmečke zveze, spravljali pod zaščito denarne zavode. Nasprotno pa je res, da kmečke organizacije in prosvetne organizacije ne le pridno zbirajo, kujejo resolucije, ampak da te resolucije njihovi predstavniki na ministrskih stolčkih hitro pograbi, primerjajo z zahtevami drugih krajev, drugih stanov, drugih interesov države in skladno z interesom države resolucije izvajajo.

Pa nikar ne mislite, da je tak slučaj mogoč le v demokratičnih državah. Res je, da so demokratično vladane države (Švica, ČSR, Francija, Anglija, Belgija, Holandska, skandinavske države) gospodarsko najjačje. Vendar je pa tudi res, da nekatere diktature pripuščajo kmetu razmah. Poglejmo Avstrijo, Italijo, Poljsko, Nemčijo! Da, celo tako daleč gredo te države, da državno vodstvo samo organizira kmeta, da mu prepušča izbiro vodilnega osebja, da pridno diktator poslušaja želje naroda. Ni čudno zato, da celo pod diktaturo kmečki stan prospera, kajti diktatura je takorekoč narodna. Naj se narod izneveri, se bodo radi njegga pobesili takoj tudi bajoneti, ki sicer v prvi vrsti krote anarhiste, komuniste in druge prevratne elemente. Saj je oborožena moč v rokah ljudskih sinov, a ne v rokah kartelov.

Pri nas se gremo pa drugačno igro. Pri nas kartel uganja politiko za zasluge kartela, zaščito potrebne in nepotrebne industrije, iztrebitev ljudske svobode, iztrebitev svobodnih korporacij. Kar pa se dela v prid kmeta s strani kartelov, je le slepilo. Narod pa, čeprav potisnjen v stran od prave kmečke prosvete, pa

ve, kje ga čevljev žuli. Narod ve, zakaj ne more prodati doma, zakaj se vse, kar se izvažava v inozemstvo, kopiči v rokah nekaj mogotcev, narod ve, zakaj se štiti nepotrebna industrija, ki niti po večini ni v rokah domačinov in tudi ne, zakaj kmet ni zastopan v delegacijah za mednarodne pogodbe. Zato pa so njegove zahteve za svobodo in pravičnost vedno bolj močne. Naš izvoz kmetijskih pridelkov bo začel naraščati takoj, ko bo naše državno gospodarstvo izvito iz rok kartelov, ko bomo doma razmere uredili v smeri poljedelstva in ko bomo mogli tudi kmeta v njegovih svobodnih organizacijah strokovno izvežbati, pa njegove predstavnike tudi spraviti na vlado. Kartel naroda naj vlada, pa bo zmanjšana kriza v kratkem. Državno gospodarstvo naj ureja mesto kartelov svobodni narod, ki ve za težave, ki ceni tudi državo, ne pa kot karteli, katerim je narod in država deveta briga! To je predpogoj izhoda iz težav, šele nato pridejo načrti, izobrazba, trgovska politika.

Kmečke težave

III.

Stanovska organizacija

Kmetu kot stanu je treba močne stanovske organizacije. Naše malokmetijstvo, srednjega je malo, velikega skoro ni, je tako navezano na razne obrti in celo na industrijo, da si samokmetijske stanovske organizacije niti prav misliti ne moremo in bi niti mogoča ne bila. Kakor pa nimamo skoraj nič popolnega kmetijstva, tako je primeroma malo čiste obrti in primeroma zelo malo čistega delavstva, temveč vsi trije stanovi so močno zamotani med seboj. Treba je torej, da bo stanovska kmečka organizacija — ne pa strogo kmetijska — strnila ves kmečki stan. Če bi bila naša preteklost znala ustvariti tako stanovsko organizacijo, bi v marsičem morala današnja kmečka kriza biti milejša, kot pa je. Vedeti pa je potrebno nam kmetom, da je taka organizacija mogoča, boljše povedano, če hoče taka organizacija resno kaj koristiti, potem v njo ne sme zaiti rafinirana politika nasprotnikov slovenskega kmeta, kot ne sme politika v naše gospodarske zadrage. Le tedaj bo zmožna v vsakem slučaju zastopati resno koristi kmečkega prebivalstva. Da pa bo organizacija taka, je odvisno samo od nas kmetov!

Kmetijska zbornica

Potrebo po kmetijski zbornici čutimo že desetletja. Toda ni nam še dana. Vzroki morajo biti zelo hudi, ker sicer bi jo že zdavnaj imeli. Kedaj že obstojajo delavske in druge stanovske zbornice, a edino glavni stan ne more svoje besede izgovoriti na mestu, ki bi se moralo upoštevati. Mislimo, da ni glavni vzrok v tem, ker je med posameznimi predeli v državi izobrazba na različni stopnji. Saj bi tudi potrebe bile različne za vsak predel in bi tudi zastopstvo kmetijstva imelo različne naloge. Saj tudi delavska zbornica ni samo ena! Vse v raznih predelih obstoječe kmetijske zbornice bi mogle tvoriti pa enotno glavno kmetijsko zastopstvo in to bi bilo za celo državo. Po našem mnenju ni zadrž

ka v kmečkem prebivalstvu, ampak mora vzrok tičati kje drugod, kamor mi nimamo vpogleda. Toda mi kmetje rečemo samo: čimprej se nam ustvari kmetijska zbornica, tembolje za naš stan in če to, potem je to najboljše tudi za državo.

Vendar se je pa bati, da bi kmetijska zbornica ne stala na pravih temeljih. Kmetje se samo take kmetijske zbornice bojimo, v kateri bi prevladovala uradniška beseda in navidez kmetijska politika in bi zbornica bila v glavnem zato, da bi v njenih pisarnah bilo nastavljenih nekaj ljudi z dobro plačo, dočim bi pa resnični kmetje kaj težko prišli do besede. Takih kmetijskih zbornic ne potrebujemo, ker bi nam delale samo stroške, dočim bi nam koristile vendarle premalo.

Pogled v prihodnost

O prihodnosti govoriti je težko. Sicer se trdi, da so nastopili v nekaterih državah že izboljšani časi, vemo pa, da tam kmetijstvo še vedno močno, kot pri nas, trpi in še ne čuti izboljšanja. Zato smo še zelo daleč, da bi se pri nas kritični položaj toliko popravil, da bi se to občutilo. Kako bo naš kmet vzdržal? Njegova pridobitnost ne zadostuje niti za lastno vzdrževanje, kaj šele, da bi malo odplačeval dolge! Zakon o dolgovih pa je tu! Resna skrb pretresa večino kmetov, kaj bo, ko so vsi njegovi pridelki v vrednosti v takem nesorazmerju z vsemi drugimi potrebščinami, ki jih nujno rabi. (Ne, nujnih potreb kmet nima več!) Kako bo spravil skupaj ono vsoto, da jo odplača in si vsaj življenje na svojem domu podaljša? Čim bolj računava in čim bolj štedi, tem jasnejši so računi, da pod takimi pogoji ni mogoče zadostiti zahtevam davčnih uprav, odplačilom dolgov; da bi mislil sam nase, niti v poštev več ne pride. Marsikomu se nehote vrine misel: kaka pravica je to, da sem pred par leti vzel enega vola na posodo, sedaj po nekaj malo letih pa moram vrniti tri za enega samega prej izposojenega? Pa so trdili, da so bili včasih oderuhi, vendar pa trojnih vsot niso odplačevali! Pred leti pa smo morali potrditi štirikratno zmanjšanje vsote, ki smo jo prištedili mi ravno tako, kot so jo oni, ki so nam posodili! Zakaj se tako kruto z nami postopa, saj ni bil storjen dolg iz malomarnosti ali zapravljivosti. Doto sem moral šteti; prenosno takso sem moral državi plačati; posestvo sem komasiral; na pogorišču sem moral novo stavbo dvigniti; hlev in gnojišče sem uredil itd. — Oni pa, ki slučajno tega ni imel, me pa more danes šteti med zanikneže in mi bo v kratkem v stanju pognati moj dom v tuje roke.

Žalostno poglavje današnjih časov in konec! Kakšen bo?

Treba je združiti kmetu vse količkaj razpoložljive sile, treba se mu je resno zavedeti rečenice: v slogi je moč! Treba je, da pozabi vsa medsebojna nasprotja, treba je, da se z vso silo oprime združništva in tako uporabi vso svojo silo, da sosed sosedu pomaga!

Pa kličemo tudi vse merodajne: ne pišite in ne govorite samo, ampak storite svojo dolžnost in uporabite svojo oblast in moč! Kmeta tolažit z bližajočimi boljimi časi ni zanj več lek, ker on se že potaplja, treba mu je samo še rešilne bilke, rešilne vrvi, za katero se bo zagrabil: Omogočite odprodajo njegovih pridelkov po kolikor mogoče odgovarjajoči ceni, pa bo kmet rešil sebe iz krize in s tem bo tudi rešeno še marsikatero drugo težko vprašanje, s katerim si glavno mnogi mučijo...

Industrializacija Kranja in okolice

Kranj se je v povojnih letih silno industrializiral. Cela vrsta tovarn je nastala okoli gorenjske metropole. Toda kakor vse kaže, bodo tovarne po vsej priliki v kranjski okolici še nastajale.

Koliko bo industrializacija koristila mestu Kranju in okolici, je danes še nemogoče objektivno presoditi. Nekateri prav gotovo čez mero povečujejo nastanek in porast tovarn. Kažejo na veliki zaslužek, ki so ga deležni meščani in okoličani. Drugi so pa spet mnenja, da bo zaradi industrializacije nastopila, če že v Kranju samem ne, pač pa v okolici splošna pavperizacija. Najprej se bodo trdna kmečka posestva v okolici Kranja razbila in razdrobila na drobne kosce in bo prišel čas, ko v okolici Kranja ne bo več solidnih in trdnih kmetij. Svet v okolici se lahko proda za stavbne parcele in zakaj se ne bi izrabila ugodna prilika. Dobi se res precej denarja za stavbne parcele, toda kakšna je usoda tega denarja, pa tudi vemo. Po malem in malem se znosi v trgovine in gostilne in žal le prehitro pride čas, ko ni ne parcele in ne denarja. Ta proces gre prav lepo naprej, ne da bi se mi tega zavedali.

Nadalje! Ko vidijo mladi kmečki ljudje, kako so tovarniški uslužbenci že ob petih popoldne prosti ali morda že tudi prej, jih kaj kmalu začne mikati delo po tovarnah, ko pomislijo, da morajo doma na kmetih delati pozno v noč.

Kmalu se napoti ta in oni prosit v tovarno za delo. Denar bi imel in še neodvisen bo. Ta moment marsikaterega človeka odtrga od kmečke grude in ga uvrsti med tovarniško delavstvo. Kmet pa ne more dobiti poslov, da bi mogel obdelati grunt. Ne more jih tako plačati, kakor jim plača tovarna, in jim tudi ne more dati toliko prostega časa, kolikor ga imajo v tovarnah. S tem seveda ne moremo reči, da so po tovarnah povsem zadovoljive razmere. Kmetije bodo začele propadati in že propadajo.

Tovarniško delavstvo pa spet nima tolikšne plače, da bi bilo vsaj v splošnem mogoče zadovoljiti vsem potrebam delavskih družin, posebno ker socialna zakonodaja še ni popolna. Koliko bolezni, onemoglosti in nezgod bo prišlo nad te ljudi. In končno: okoliške občine naj bodo le kar lepo pripravljene, da bodo žrtve industrializacije padle njim v breme. In s časom te žrtve ne bodo ravno majhne.

Toda pri industrializaciji Kranja in okolice je pa še neka druga stvar, ki vzbuja resne pomisleke in skrbi. Razvoj in napredek kranjske industrije je odvisen samo od ene karte in če bo ta karta zaigrana, kaj potem? Reči hočemo, da se v Kranju in okolici osredotoča samo ena industrijska panoga in to je tekstilna panoga. V Kranju smo imeli zelo različno industrijo. Kranj je imel zelo razvito mlinarsko industrijo, ki je sedaj popolnoma propadla. Nadalje je imel Kranj zelo razvito čevljarstvo in usnjarsko industrijo, ki pa danes hira ali pa je že na robu popolnega propada. Imeli smo v zvezi s puškarsko šolo tudi razvito puškarsko industrijo, toda te ni danes več, itd. Na mesto treh različnih industrijskih panog smo dobili skoraj izključno tekstilno industrijo. Saj je to na eni strani prav lepo, a na drugi strani pa lahko postane katastrofalno za tekstilno delavstvo kranjske okolice. Najbrž ne mislimo na to, da bi mogla mlada tekstilna industrija v Kranju sploh propasti. Preteklo jesen smo brali v časopisih, da so na Češkem zaprli 300 tekstilnih tovarn in delavstvo se je naenkrat znašlo na cesti. Tudi pri nas bi se moglo kaj podobnega zgoditi. Na jugu države, kjer so sedaj še najboljši odjemalci kranjskega tekstilnega blaga, tudi zidajo tekstilne tovarne in bo prišel čas, ko se bodo prav lepo zahvalili za tekstilne izdelke kranjskih tovarn. Nekaj podobnega je že doživela češka tekstilna industrija napram Romuniji. V prvih povojnih letih je češka tekstilna industrija po veliki večini krila celoten romunski konzum. Toda v zadnjih letih je pa Romunija sama postavila tekstilne tovarne in se lepo zahvalila za češke tekstilne izdelke. Posledica je bila, da je češka tekstilna industrija pričela rapidno nazadovati. Nekaj podobnega bo prej ali slej doživela tudi Slovenija napram južnim krajem naše države. Nadalje postane kranjski tekstilni industriji nevarna italijanska tekstilna roba. Gorje, če se dvignejo zaščitne carine za italijansko tekstilno blago.

Ne bi bil noben čudež, če bi zaradi obstoječih razmer zašla v zagato tudi kranjska tekstilna industrija. Delavci bi se naenkrat znašli na cesti in bi nastopila velika revščina. Zaradi tega naj skrbijo merodajni krogi, da se v Kranju ne bo razvijala samo ena panoga industrije, marveč kolikor mogoče različne. Če ena propade, ostane vsaj še druga. Igranje samo na eno karto ni solidno in postane lahko naravnost katastrofalno. To velja tudi za kranjsko tekstilno industrijo.

Cenik koledarjev za 1935 l.

1. Namizni tedenski, format 20×35 cm komad po Din 6'50
2. Žepni celoletni, na 4 straneh formata 8×12 cm komad po Din 0'75.
3. Stenski celoletni, formata 22×32 cm po Din 1'—. Tvrdkam postrežemo po tej ceni le pri naročilu 100 izvodov. **Interesente opozarjamo**, naj ne nasedajo raznim nabiralcem, ki zahtevajo denar v naprej, kajti pri naši založbi ni to slučaj niti glede plačila, niti glede are, pač pa je plačljivo šele po prevzemu koledarjev. Radi tega si zagotovite pravočasno nase koledarje! Naročila sprejema **Tiskovno društvo v Kranju**

Profibrezbožna razstava v Kranju

Špartanci so kazali svojim otrokom pijane helote, da so tako vzbudili v njih stud nad pijančevanjem. Protibrezbožna razstava pa kaže v slikah in pismu boj proti veri in Bogu v Rusiji, na Španskem, v Nemčiji in drugod. Kdor vse to pogleda, se mu mora vzbuditi groza in stud. To bogokletno smešenje Boga in vere, papeža in duhovnikov raznih verstev, to krvoločno divjanje proti vernikom, ta morija nešteti nedolžnih žrtev, to barbarsko rušenje cerkva in samostanov, mora privedi vsakega kulturnega človeka do odločne obsodbe protiverškega boja in do sklepa, da se moramo z vsemi močmi zavarovati proti brezbožni propagandi, ki si hoče osvojiti ves svet.

Obisk razstave se vsemu občinstvu, zlasti pa razumnikom toplo priporoča.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 11. julija 1934.

Ign. Nadrah, gen. vikar. *

Tako priporoča razstavo ordinariat. V Kranju bo razstava otvorjena v soboto, dne 18. avgusta t. l. od 9—12 in od 15 do 19, v nedeljo 19. avgusta od 7—12 in od 15—20, v ponedeljek 20. avgusta od 9—12 in od 15—19 v prostorih ljudske šole poleg župne cerkve.

Vsakdo naj pogleda to kulturno prireditev, ki ima namen pokazati vsemu svetu nevarnost, ki preti človeštvu od strani brezbožnikov. — Obenem opozarjamo tudi na letake.

Pogreba prof. in ministra Sušnika v Ljubljani dne 12. t. m. se je v prav častnem številu udeležila tudi Gorenjska. Ne le mesta Kranj, Škofja Loka, Tržič, Radovljica, Kamnik, Jesenice, ampak tudi vasi so poslane svoje zastopnike. V duhu pa je bila pri pogrebu cela Gorenjska, zlasti pa kmečki stan. Slava spominu velikega slovenskega borca!

TEDENSKE NOVICE

Iz uprave

Naše čitatelje obveščamo, da smo začeli razširjati naš list tudi po Ljubljani. Dobite ga v trafiki Lojk na glavnem kolodvoru ter v vseh kavarnah.

Na Bledu ga dobijo letoviščarji v vseh hotelih.

Glede inseratov blagovolite zahtevati pojasnila od naše uprave.

Obenem opozarjamo botre in botrice, da kupujejo birmanske in druge potrebščine samo pri tvrdkah, katere oglašujejo v »Gorenjcu«.

Župnijski romanje na Brezje, napravi kranjska župnija v nedeljo dne 19. avgusta. Ob 8. uri je sv. maša v kapeli s pridigo. Pri maši poje kranjski pevski cerkveni zbor.

Marijini vrtci vseh župnij iz kranjskega in tržiškega okraja imajo skupen shod v nedeljo, dne 19. avgusta na Taboru pri Podbrezjah. Ob 3. pop. se vsi otroci zberejo pri župni cerkvi v Podbrezjah, od koder gredo v procesijo na Podtabor, kjer je cerkveni govor in pete litanije M. B. in na to pozdrav otrok. Vabljeni so tudi starši otrok.

V župni cerkvi v Kranju so v prezbiteriju že podrli oder, ta teden ali začetkom drugega tedna se podere tudi oder v ladji. Ta in prihodnji teden se bo postavljala oltar.

Umrli je dne 14. avgusta na Rupi posestnik in mlinar Jurij Šorli. Pokojnik je bil znana osebnost. Bil je mož krščanskega mišljenja in tudi cerkveni ključar podružne cerkve na Rupi. Na Rupo se je priselil l. 1904 iz Žirov. Stari mlin je zelo povečal in moderniziral. Bil je zelo podjeten obrtnik. Rojen je bil 21. aprila 1862 in je doživel lepo starost 72 let, pa je bil do zadnjega vedno čvrst

in čil, dokler ga ni pred nekaj meseci povozil in nekaj poškodoval avtomobil in od takrat je začel bolehati. Pokojni je bil dvakrat poročen in je imel v obeh zakonih 20 otrok, od katerih jih še živi 17. Vse svoje otroke je lepo vzgojil in jih rad pošiljal v krščanske organizacije. Dve hčeri sta napravili maturo na učiljišču, ena je dentistka, en sin je jurist, znani slovenski šahist, eden je ravno letos napravil maturo na kranjski gimnaziji. Pokojni se je lepo trudil, da oskrbi svojim otrokom primerno izobrazbo in življenjsko existenco. V njegovi hiši so bili vedno na razpolago dobri časopisi in lepe knjige in je sam zelo rad mnogo čital in se tako zelo izobrazil. V četrtek so ga položili na rupenskem pokopališču k večnemu počitku ob obilni udeležbi znancev in prijateljev. Naj počiva v miru! Njegovi družini pa naše iskreno sožalje.

Zaposlitev invalidov v tovarnah Največji reveži so brez dvoma invalidi. Za domovino so doprinesli največje žrtve; z besedami se jim sicer daje vse priznanje, a dejanska podpora je kaj majhna. O tem bi vedeli vojni invalidi veliko povedati.

Kako se praktično izvajajo zakonite določbe, ki so izdane v korist invalidom, vidimo tudi v Kranju pri zaposlitvi invalidov v podjetjih, ki zaposlujejo več kakor 50 delavcev. Invalidski zakon namreč določuje v Šu 26, da so dolžna taka podjetja zaposliti nekaj vojnih invalidov v svojem obratu.

V Kranju imamo veliko podjetij, ki zaposlujejo nad 50 delavcev v svojih obratih, vendar je vključno trudu Udruženja vojnih invalidov zaposlenih v kranjskih tovarnah prav majhno število invalidov.

Gospodarstvo

Žitni trg: Tendenca je nespremenljiva. Izvoz pšenice se še ni pričel. Baje bo Čehoslovačka kupila pri nas 5000 vagonov pšenice. Kakor hitro se bo izvoz pričel, bodo cene poskočile. Cene koruzi so nekoliko popustile.

Krompir: Radi nizkih cen so kupčije s krompirjem zelo živahne in notira točasno roza krompir v Leskovcu in Pečenjcu Din 40.—, na Pragerskem Din 30 do Din 35.—, v Banatu in Bački Din 30.—, v Slavoniji Din 27.— do 35.— za 100 kg, odvisno od kvalitete. Dognano je, da je letos za 50% več roza krompirja kot lansko leto.

Beli „Kresnik“ notira Din 45.— franko vagon nakladalna postaja. Na Gorenjskem še »Oneidovec« ne notira.

Fižol: Pričakuje se dobra letina. Beli fižol notira Din 125.—, mešani od Din 120 do 140.— za 100 kg odvisno od kvalitete, franko nakladalna postaja. (Banat in Slavonija).

Privatno smo informirani, da je Francija kontingentirala uvoz fižola. Kolik kontingent bo dobila Jugoslavija, še ni znano. Upamo pa, da nam naš izvoz fižola ne bo povzročil toliko skrbi in jeze, kakor na Štajerskem jabolka.

Dinar čvrst: V zadnjih dneh je dinar v nasprotju z drugimi valutami zelo čvrst. Naše izvozne firme, kakor tudi producenti gledajo na to z nezaupanjem, ker pomeni za nas še nadaljni padec cen deželnih pridelkov, na drugi strani se pa inozemski kupci ne podstopijo sklepati prej kupčij v Jugoslaviji, dokler ne bo dinar zopet stabilen.

Anglija in Amerika sta valuto znižale do gotove meje ter s tem zelo dvignile izvoz. Tudi pri nas bi bilo kaj sličnega zelo potrebno, ker bo sicer naš izvoz fižola, krompirja in zelja še nadalje pojemal, ker s sedanjimi cenami nikakor ne moremo konkurirati z drugimi državami.

Ogromni dobički tujcev. Pod tem naslovom je „Kmetijski list“ objavil zanimivo poročilo, iz katerega prenašamo sledeče odlomke: „Naravnost vnebovpijoč primer, kako se košatijo tujci pri nas na naš račun, nam nudi rudnik bakra v Boru v Srbiji. Ta rudnik izkorišča neka francoska družba. Ta družba je delniška in delniški kapital znaša 15 milijonov francoskih frankov, ki je razdeljen v delnice po 100 frankov. Samo letošnji dobiček družbe pa znaša okoli 50 milijonov frankov ali 160 milijonov dinarjev! Od tega dobička bo družba pač plačala davek, potem delavske mezde, provizije (samo te znašajo okoli 20 milijonov frankov!), preostali znesek pa bodo razdelili tako, da bo dobil vsak delničar za svojih 100 frankov kapitala 130 frankov! Tako velikega dobička pa družba ni izkazala samo letos, ampak ga izkazuje že vsa leta od l. 1922 naprej, tako, da je podjetje v 11 letih že 15 krat zaslužilo v podjetje vloženo glavnico! Pri tako bogatih dohodkih pa bi človek mislil, da bo družba vsaj svoje delavce dobro plačevala in kmetom dajala pošteno odškodnino za poškodovano zemljo in posevke. Temu pa ni tako. Delavci zaslužijo povprečno komaj po 20 Din na dan, s kmeti pa ima družba večne pravde...“

Tako poroča imenovani list. Mi smo povsod in vedno kazali pota gledeboljšanja gospodarstva. Gospodje pri listu pa imajo vajeti v rokah. Kdo naj jih nategne, če ne tisti, ki vlada nad vprego?

VINO pristno, po konkurenčni ceni, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ul. 11

• MALI OGLASI •

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 50 par. Najmanjši znesek je 6 D.

Otomane, divane, modroce in vsa v stroko spadajoča dela Vam nudi najceneje ter se priporoča **Viktor Tonejc** tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Kot hišnico (hišnika) sprejemem pošteno, skrbno starejšo žensko, ki zna kuhati meščansko hrano in se razume na obdelavo vrta. Naslov v upr.

Zračno opremljeno sobo s posebnim vhodom in hrano išče mirna gospodična za l. ali 15. sept. Naslov v upravi.

Proda se lepa stavbna parcela na Primskovem nasproti cerkve v izmeri ca 1300 kvadm. Poizve se v župni pisarni v Kranju.

Iščem službo sluga v mestu. Mlad sposoben za vsako delo. Naslov: Leber S. Britof 50 p. Kranj.

Najprimernejša darila za birmance po zelo nizkih cenah kakor ure, verižice, uhane, zapestnice itd. dobite

pri urarju IVANU VIDMARJU Kranj, Glavni trg (nasproti rotovža)

Popravila ur, zlatnine, srebrnine in optike točno in solidno. Kupujem staro zlato in srebro po najvišjih dnevnih cenah.

Albin Jazbec
Kranj

Vam nudi obleke za
šolarje po Din
95.-

Prepričajte se! —
Najcenejši nakup
izgotovljenih oblek

Botri! Botrice!

Najelegantnejše čevlje za vas in za vaše birmance dobite najceneje le pri tvrdki

Fr. Strniša, Kranj

Preden se odločite za nakup, pridite in in prepričajte se o ceni in kvaliteti!

Če hočete biti v resnici dobro postreženi, se obrnite na prvo zlatarsko delavnico na Gorenjskem **B. Rangus**. Lepa izbira zlatnine, srebrnine, ur in drugih primernih daril za birmance in birmanke. Prepričajte se o ceni in kvaliteti! — Sedaj poleg hotela Stare pošte.

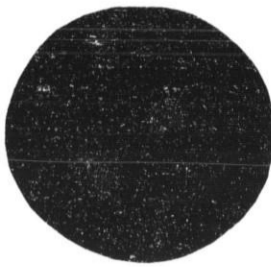
Usnjarska in čevljarska
zadruga

Runo

r. 3. 30. 3. v Tržiču
priporoča sledeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah,
kozine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Botri in botrice!

Manufakturna
zalog

Logar & Kalan

lastnik
Srečko Vidmar **Kranj**

Za vaše birmance in birmanke vam nudimo letos posebno veliko izbiro blaga za fantovske in dekleške obleke in sicer v svrhu reklame po tovarniških cenah:

Štof za fantovske obleke samo Din 23—30
Kamgarn modri 140 cm, samo „ 52
Puplin svileni „ 10—12
Puplin volneni v vseh barvah „ 24—32
Crepe de Chine prvovrsten „ 23—32

V vašem interesu je, preden se odločite za nakup vsakovrstnega blaga, da si ogledate našo veliko zalogo in se prepričate osebno o najnižjih cenah na Gorenjskem!

Priporočamo se vaši naklonjenosti:

Sijajni uspehi z Agfa foto-materialom

Agfa aparati

Agfa Isochrom in Superpan filmi

Agfa Lupex papirji za Vaše kopije

Agfa Brovira za Vaše povečave

Vse dobite vedno v

drogeriji **B. Šinkovec, Kranj, Glavni trg**

Moderno tiskarsko podjetje, specialno urejeno za izdelavo raznovrstnih letakov, reklamnih tiskovin in plakatov v eno in večbarvnem tisku po najmodernejših načrtih. Vsa v stroko spadajoča dela izvršujemo točno in poceni.

Tiskarna Tisk. društva v Kranju

KJE DOBIŠ

vsak dan sveže pecivo, torte, sladoled itd.? — Le pri znani slaščičarni

ŠINK, KRANJ

Vsake vrste rolete, žaluzije, zavese in samonavjalci.

PETER KOBAL

KRANJ

Dravska banovina - Jugoslavija

Zaloga pohištva. — Izdelovanje vseh najfinejših tapetniških del. Najcenejša postrežba, solidno delo. — Prepričajte se!

Gorenjske mlekarske zadruge

(Skupni obrat) v Naklem

Nudimo cenj. občinstvu mleko in vse mlečne izdelke:

čajno maslo »deteljica«
sirotkino maslo
skuto za štruklje

Sire: Ementalec, eidamer, trapist, imperjal, lptaver, romadur, dessert.

Vse dobite v naših poslovalnicah v Kranju, Tržiču, Jesenicah. Prepričajte se o dobri kvaliteti in nizkih cenah!

Kauh zofe, spalne divane, otomane, modroce ter splošno tapetniško pohištvo od preproste do najmodernejše oblike

nabavite najceneje in solidno, ako naročite pri tapetniku

BERNARD MAKS

specijalna delavnica tapetniških izdelkov
KRANJ, STARA POŠTA 2

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.